

СЕЉАК.

ЛУСТРОВАНИ НЕДЕЉНИ ЛИСТ за целокупну економију, умјетност и обртност.

ГОДИШЊА ПРЕДПЛАТА:
у Аустрији 5 фор.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ: Др. Ђорђе Радић.

ГОДИШЊА ПРЕДПЛАТА:
у Србији 50 гр. ч.

Издаје сваког другог понедељника на читавом табаку и доноси илустрације и прилоге. — Предплата се шаље уреднику „Сељака“ у Н. Сад, али се може пред-

платити и код уредништва „Напредка“, „Данице“ и „Заставе“. — За Београд и целу Србију прима предплату књижара г. Велимира Валожића у Београду.

Број. 11. и 12.

У Новом Саду 24. Јуна 1868.

Год. VII.

Позив на предплату.

Ону поштовану господу предбројнике, којима време предплати излази, умољавам учтиво да предплату поновити изволе.

Подпуни бројева од ове године имам још неколико само.

Цена је у Аустрији на годину 5 фор. а. вр., а у Србији 50 гроша чарш.

Предплату примају, осим уредништва листа овог, сва у Новом Саду налазећа се уредништва србских листова, а у Београду и за целу Србију: Књижара Вел. Валожића у Београду.

Уредник „СЕЉАКА.“

Оглашена књижица „Памук“ није могла до сада у штампу ући, што су дрворези сада тек приспели.

О изображењу сељака.

III.

Које је темељ целог економског изображења? Ајд' да покушамо и да на ово питање одговоримо.

Као свуда, тако се и овде код изображења сељака мора пазити на прави почетак, на основ, на ком ће се после цело економско знање зидати моћи, јер без тога остаје цело знање као неки мали део целог, без дубљег увиђења, и цело искуство, које се на таково безосновно знање ослања, несигурно је, нестално и штетно.

Зидар склопи план за једну нову зграду и нацрта га на хартији. Ал с тога се плана на хартији само спољашност те зграде, и нешто од уну-

трашњег поделења видети може. При стварном извршењу те зграде, гледи зидар у дубљину земље, да нађе место, где ће ваљан темељ положити моћи, на ком ће даље зграду ваљано и дуготрајно сазидати моћи. Он би се морао доцније стидити свога посла и одговарати, ако би зданије за кратко време попуцало и слегло се без ваљана темеља, јер то после велике трошкове при оправљању зактева.

И економско се знање може сравнити са једним зданијем, које више бојева и оделења има, али на општем дубоком темељу основана. По себи се разуме, да се економско знање основно започети мора, ако оће научно да се зове, а извршивање у практичном раду темељно да буде.

Које је дакле темељ целог научно-економског изображења? Ближе проматрање твари, с којима економ посла има, одговориће лако на то питање. Посљедак ће показати, да је тварни темељ тијех твари уједно и узорни темељ научно-економског знања.

Сељак има посла са пратварима (Urstoff) и то из сва три царства, исто тако и са тварима у тако званом безорганичном, троједном царству, у земљи, у води и у ваздуху, као и у тварима у биљу и у животињама. Са свима овима тварима занимају се обично мање газде. Веће газде иду још даље, они траже да оне твари, које обично не урађеним, незготовљеним тварима називамо, зготове, ураде, улешају, те да их могу скупље и боље продати, као н. пр. пецивом пива и ракије, цеђењем шећера, прављењем штирке, пецивом цигаља и креча итд.

Кад примотримо те твари у земљи, води и ваздуху, пак онда даље у биљу и животињама и још даље у њиовом обртном појаву са слободним оком, то ће ти се оне указати врло разно у њиовом бићу, изгледу, својству и делању, и тим поводом ћеш приморан бити помислити, да оне твари ништа општег међусобног немају, да су сасвим једна од друге разне и да са небројеним тварима имаш посла. Како нам се врло разно указује биљка једна са свима њеним тварима, из којих је састављена, од оне твари, које ми у земљи, води и ваздуху налазимо? Помислио би човек, да је још већа разлика између биљке и животиње и између твари обојих. Каква је велика неналичност међу биљним шкробом и животинском маслу, међу репом и од ње цеђеним шећером, међу шљивом и од ње печеном ракијом итд.?

Пак опет има у овима, као и у свима осталим економским, у тако званом не урађеним и у обртничким тварима, врло мало и при том још ти исти једноставни твари; и то мало једноставни твари, ма да су тако разне, имају један постанак

и исход, али су се на њиовом дужем или краћем путовању од своје опште домовине на више степене тако разно преобратиле, да их слободним оком неможемо више за такве познати.

Једноставне твари, т. ј. твари, које данашња умјетност кемична није у стању више их разложити, има их богме више од 60. Из тих једноставних твари састављене су више мање све твари, које ми на овој земљи налазимо. Од тих 60 једноставних твари, припадају све царству камења и троједном царству: земље, воде и ваздуха; од тих твари су за економија само неколико од важности, јер се у свима економским гранама налазе. А ако их економ жели на своју корист употребити и ваљано поделити, мора их најпре добро познавати.

Човек би помислио, да није тешко то мало твари упознати; али су оне у свом бићу и делању са слободним оком невидиме. Ове једноставне твари тако се на своме путовању разно једна с другом спајају и деле, да изађе читава гомила спојени твари — и то је за човека још недокучимо, како и у ком размеру то бива! Зато је наука тих твари врло тешка.

Твари путују са њиовог најнижег степена и најједноставнијег спајања све на виши степен и на више спајање, а при том се једна с другом мешају. Слободно око невиди то спајање и ту промену; обоје свршавају свој посао у тајној природној радионици; само лучбар може нам нешто о тим показати у својим насилним судовима, које он природи намеће, и он јако у том свом послу данас напредује. Што је он економу открио, то је већ данас прилично, тешко је све то познати, ал је за економија од големе користи.

Знање ово о променама свију налазећих се твари, особито оних, које су од економске важности, сачињава темељ целокупног економског изображења, без тога неможе економ бити.

Неколико речи у обрану корисних тица.

II.

Из онога, што сам већ напред рекао, може се лако увидети, да се лек противу те налесе једино у томе састоји: да се у опште тице пазе и штеде и да се иде њиховом расплоду на руку. У томе пак заслужују пажњу и штедњу особито неке и неке тице, које су од неизречене користи по човека. А на који начин? О томе баш хоћу сада, да рекнем коју више.

Говори се, да наших тица све више и више нестаје. А то и јесте тако. Наше тице, које се ране бубама, већином су тице одлеталице (сенице),

које нас у јесен остављају, и упућују се на југ. На томе путу прођу поред јужних приморја; и ти су приморци већ од вајкада познати као прави тикоједи. Као што оно народ израиљски гладан нападе у пустињи на препелице, исто тако и дан данас хватају их н. пр. у Италији, и то не само њих, него у опште сваку тицу, коју у своме крају уоче, као да ће тиме да ослободу земљу од бог те пита какве напасти. Много је већ писано о томе, особито у Немаца. Извадићемо овде неколико уломака из једног дела славног швајцарског јестаственика Фогта*). Он је сам прошао скоро све земље око средиземнога мора, те је све што пише видео својим очима, те не говори само по чувењу. Најпре ћемо навести, да о томе говори, па ћемо онда из података, које другче нађосмо, видети у колико је његово казивање истинито, или не. Он дакле вели (у наведеном делу): да „Талијанци имају пуно право, што тамане у јесен све, чега се дочепају; јер онда падну све те тиге (сенице), које се у пролеће у другим земљама хране бубама и другим црвима... са необичном прождрљивошћу на слатко јужно воће, и тако се набокају, да већ једва могу да полете.“ Од туда има тамо пословица: „Пијан као брањуг“ (*Turdus pilaris*), јер мисле, да су се тиге поизопијале, што су се најдрле много слаткога грозђа, а Фогт вели, да не могу само с тога да полете, што се преко јего најдеру. У томе се он може да вара. По казивању дра. Карла Милера има исти пример у северној Америци у сједињеним државама, и тамо се не може мислити, да се прекомерно најдеру, јер немају никаква узрока, као што га имају изгладнеле тиге сенице у нас: мора дакле бити онај узрок, као што га народ у Италији у околним крајевима приписује. Но да се манемо тога, него да наспоменемо само ово: да се зна, да су брањузи у то доба тако гојазни, да би помислио, да су увијени у младо масло. „Облапорци на први поглед познају ону тигу, која се угојила од маслина и која није тако кусна као шумске тиге, које се хране јагодама. Како можемо и помислити, да ће Талијани штетети тиге, које им пустоше њихове усеве и жетве, и то за то само, што оне на северу... конабе шкодљиве бубе!“ Тако вели Фогт, и то с пуним правом. Но да је из те нужде, да стамањују тиге, постала читава облапорност за тичијим месом, на то се помишља слабо. Исту претерану облапорност видимо и у старих Римљана. Немило мора дирнути свакога, кад чује да се хиљадама славуја убијало, само да се од њихових језика, ко-

јима нам тако дивне песме извијају, — зготови господски ручак.

И данашњи Талијани имају особиту пасију на тиге. Но да се манемо тога, па да се обазремо на оно време, када се тиге поврате у наше крајеве. Оне се тако разместе на разним просторијама, баш као да су се договориле. Зна се н. пр. о славујима, о ластама и о другим тигама, да се настане ако је можно у истоме гњезду, у истом гају, у истој кући, где су оно становале и лане. Но и овде кад дођу не пролазе сила боље, него што су пролазиле по Италији и по другоме приморју: и ми смо особито пишман на њих, и ако не свагде због њихова меса, а оно што хоћемо, да нам по казивима певају, те да нас песмом својом веселе. Но код нас је још и бож' помози, како је по другим земљама; нашем је ратару довољано (осим неких изузетака), ако му само н. пр. шева милопојном својом песмом раздрагава срце у тешким његовим радовима, па и не помишља, да их хвата; али у варошана није тако: на њиховим пијацама видићеш свакојакних корисних тига на продају. Неким и неким тигама помаже у нас још и веровање народно, као што ћемо то и напоменути на своме месту. Пре свега да споменемо хватање шева. У Немачкој воде њиме читаву трговину; хиљадама хиљада их износе на пазар. И ту се не помишља на корист, коју оне приносе, таманећи шкодне бубе на усевима, него само на свој трбух (јер тамо их хватају не само за певање, него их и једу). Шева нас од свију тига најпре посети, већ у фебруару се врати она нама, те по томе она прва зачне и конабити шкодљиве бубе и црвад. Па не само да она сиротица не страда, него и остале њезине друге — тиге певачице не пролазе боље. Рачуна се, да се ухвате најмање 25 милијона тига певачица, те тиме остане наравски неистребљено 200 милијарда буба.

Али још више него и само хватање, стамањује број тига грдно крчење шума и ритова. Није ли овде место, да говорим о важности шума, не само по одржање разних корисних тига, него и по саме усевске земље, само ћу нешто да напоменем, из чега ће се моћи видети у нечем важност њихова. Наши поштовани читаоци сетиће се на онај пример, што га при почетку овог чланка спомену смо о грдној штети, коју нанесоше у Саској оне силесије мишева. Томе није било узрок само хватање тига, него и то, што су у тој години силне шуме раскрчене, тако да не имадоше тиге заклона ни станишта, те се мораше отиснути из тих крајева даље, где ће по њих бити пробитачније и берићетније. Друго, шта би било н. пр. од оне просторије у банатској граници, што лежи између

*) Погледај: Vorlesungen über nützliche und schädliche, verkannte und verläumdete Thiere. Leipzig, 1864.

Алибунара, Делиблата,*) Беле Цркве и Вршца, која је самим живим песком испуњена?! Да се раскрче шуме, па за коју годину била би у томе крају читава пустиња. Да вимо још, које су нам тике од користи, па да завршимо овај чланак.

На који начин налазе пчеле на медљане изворе?

Има нас пчелара, који свакако мислимо о појединим појавама код пчела, и сваки своје мисли и искуством потврђујемо. Тако сам ја читао у неким немачким пчеларским новинама, гди неки Меринг потврђује, да пчеле не налазе на мед мирисом, неко видом. Искрено да рекнем, ово ме је јако изненадило, тим више, што сам из исти новина дознавао, да је тај Меринг један од најбољи немачки кованџија; јер из тога, што се одавна код пчела примјећује, неможе се никако другчије закључити, но да пчеле мирисом својим на мед слећу, и тај ће ми кованџија допустити, да му на његову изреку нешто примјетим.

1. Прво и прво потврђују физиолози, да су очи код пчела тако слабог вида, да само најближе ствари видети могу, а даље што никако. А тому имамо довољна доказа, кад се једном кованлуку приближимо, како често пчеле на нас налећу, без да су намерене бости нас. Почем је летење сваке пчеле врло вешто и окретно, што видимо кад иду купити, то неби налетање на јасна телеса тако често било, као што у истини бива.

2. Узмимо један нож, кашику, ивер итд. на ком је мало меда посуто, пак метимо такову стварку пред лето, примјетићемо, како пчеле сисаљке своје пружају и непрестано облетујући меду се приближују. Сисаљка са својима споредним органима нису органи вида.

3. Ми налазимо пчеле на цвећу, које је тако сакривено у жбуну, дрвима, трњу, уссу итд. да се не може ни помислити, да га може пчела икако видети. Али помислимо само то, да цвеће које меда има обично и јако мирише, који се мирис на далеко осећа, то морамо веровати, да мирис пчелу оном цвећу води, а не вид. Ако би се на пример узела далеко ал' пространа, са репицом, детелином и елдом посејана поља, онда би могао Мерингу „нешто“ и веровати, али и најскривеније и најма-

ње цвеће наћу пчеле, које заиста из далека видети не могу; дакле и по томе не може Мерингов доказ истинит бити.

4. А како је тамо, где пчеле меда налазе по кућама, другим сакривеним местима, где га баш ама никако с' поља видети не могу? Остави само у соби меда, пак отвори прозор, или једно мало крилице на њему, пак ћеш примјети, да ће пчеле у собу на мед нагрнути и брзо га пограбити. Природним својим нагоном неће заиста пчеле мед у кућама тражити, а с' поља га видети не могу. Ево неколико јасни доказа противу изреке Мерингове, да му докажем, да пчеле не траже мед видом но мирисом. У једноме селу овде близу мене, приповеди ми човек стар и одавна кованџија, ово: „Ја сам имао три лонца медом напуњена у једном сандуку, на ком је више чворови рупа било. Овај је сандук био у соби на горњем боју. Прозори су били затворени; само је један био мало разбијен. Ја сам чешће примјећавао, да је та соба увек пуна пчела била, које кроз онај разбијен прозор у собу улеташе. Отворим прозор да их на поље изтерам. Доцније падне ми на памет да меда једем, отворим сандук, јест — ал лонци празни. Пчеле су кроз оне рупе улазиле и сав мед однеле.“

Ово дана ми проповеди учитељ један, који се такођер са пчелама занимао, овај случај, „Пре неколико дана узмем ја мало меда и закључам у моју фиоку од астала, где сам обично писао. Ни један сат не прође, ал ево ти кроз отворен прозор гостију — пчела, долећаше на астал и спушташе се по лагано на јаму од браве и кроз њу уђоше у фиоку. Ја устанем од астала и станем их гледати шта раде. Мени је то мило било, те их тако оставим једно време. Једне улазише у фиоку, а друге опет излазише из фиоке. Кад после отворим ја фиоку, ал у тањирићу, на ком је мед био, ни капи меда.“

И сам сам прошли година мећао мед у пећ (фуруну) која се из собе ложи. Ал' обично није дуго трајало, а меда нестане, наравно виђао сам пчеле улетати и излетати, а то је дотле трајало, док нисам мед оданде уклонио, или га пчеле не однесоше.

Сад нека и остале кованџије суде: да ли пчеле мирисом или видом на мед иду?

Сејање багрена.

Багрени није спао на хвалење, познаје га свако, дакле ћемо само у кратко да говоримо о његовом сејању, јер још много милијона багрена има на песковитим бусијама наше домовине места и док са

*) Г. др. Панчић у своме чланку: „Живи песак у Србији“ (у Гласнику) напомиње и за тај банатски песак, па вели, да се протеже од Алибунара, па даље до Ковина итд. А то није тако. Између Делиблата и Ковина нема, тако рећи, ни мрве песка.

својим лишћем земљу гноји и тако је плодном прави, дотле временом и дрва за кола и ложење даје и брже расте ма које друго дрво.

Семе од багрена ваља касно у пролеће посејати, када се од касних мразева већ бојати немамо, јер су багрени и дуд особито њихов корен и млади изданци врло осетљиви према мразу.

Семе од багрена као што знамо, врло је тврдо, зато га следећим начином умекшати ваља; семе метнемо на тигањ а овај у какву пространу чинију, па то онда врућом водом полијемо и покријемо тигањ са џаком или покровцем, да пара семе кроз

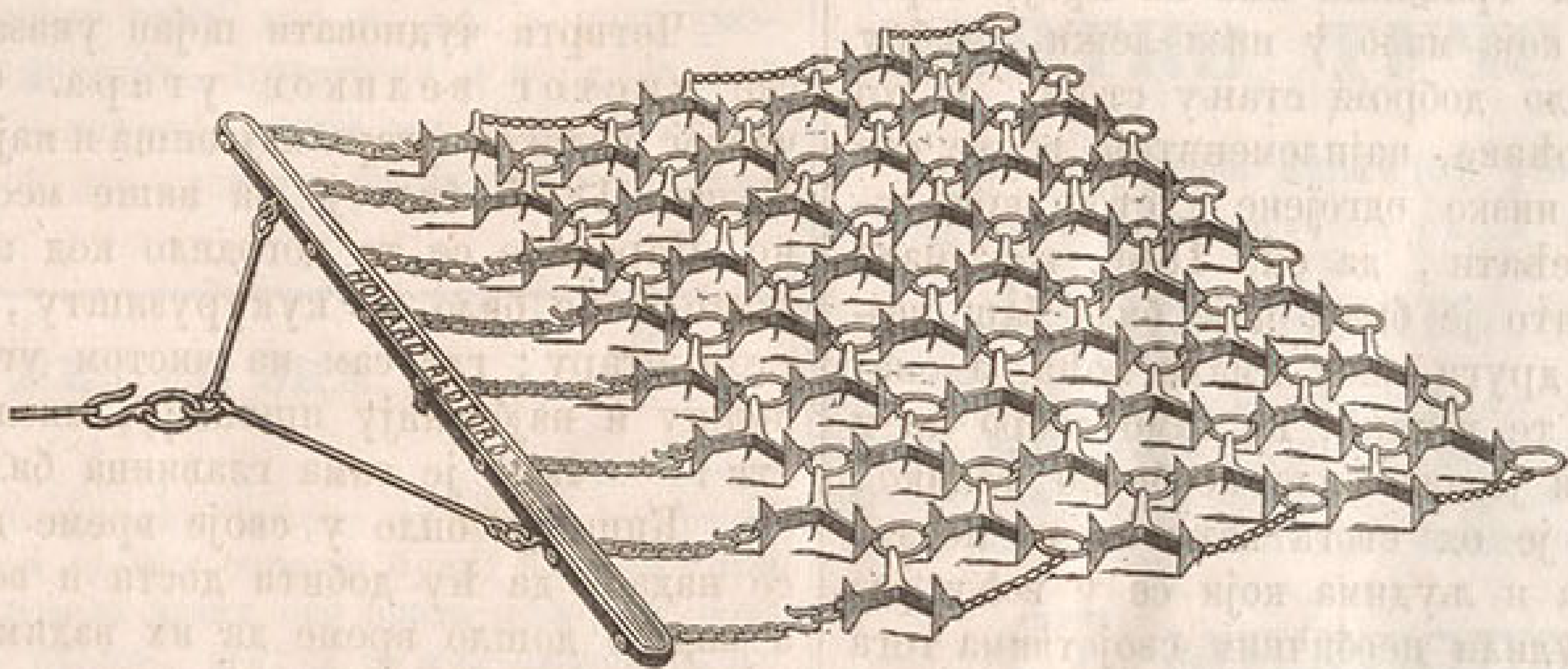
проће; кад вода оладни, може се семе за сејање употребити.

Ово умекшано семе није саветно дуже времена држати, него га што пре посејати ваља, и то у чисто поливеној земљи у бразде, од којих је једна од друге 2 стопе далека. Семе, што се у бразде наредко посеје, покрије се са земљом из те бразде, и мало се потапка; даље га поливати било би излишно.

Исто овако ваља поступати и са семеном од Gleditschi-је (погачарке).

(Нап. газд.)

ХОВАРДОВА ДРЉАЧА.

Старије дрљаче, као што ће свако увидити моћи, не одговарају подпуно својој цели као оруђе за дробљење земље; најглавнија им је погрешка та, што су укочене. На мало само грудвастој земљи раде укочене дрљаче само с неколико зубаца, и то заваћају само оне најгорње грудве, а остали зубци пролазе без икаквог рада. Због те неуредности скаче дрљача непрестано по земљи; многи држе да је то добро — ал' није! јер тим наглим скакањем квари се и дрљача и хамови без икаква редовна рада. Можемо ми земљу издробити, грудве размрвити и с овим нашим дрљачама, ал' знамо да нам за тај посао више времена треба, јер би морали више пута предрљивати, да цјел постигнемо. У листу овом било је више форми дрљача насликано, и оне су наравно најбоље, код којих су поједини делови с ланчићима спојени, где може сваки део за себе по потреби не само ону најгорњу но и ниже лежећу грудву издробити. Од сами ланаца састављене енглеске дрљаче одговарају својој цјели најбоље, јер ту цела дрљача, са свима својим деловима ради. У Француској сам виђао 3 форме дрљача: за тешку земљу, за средњу и за

лакшу. Свака је од ти дрљача тако удешена, да сваки зубац за себе ради, јер је један с другим с ланчићем спојен, те тако један на површини, а други у долу ради, пак ништа неуражено неостане. Ховард, познати енглески фабрикант земљодјелског оруђа, направио је сада опет ову у дрворезу стављену дрљачу. Као што се јасно видити може, стављена је ова дрљача од сами тренога (сацака), а форма ногу види се такођер јасно на дрворезу. Ови сацаци спојени су један с другим (три по три) са беочузима. Ова дакле дрљача није укочена, и неће скакати по земљи, него ће као змија ићи по земљи и дробити грудве и горе и доле и равнити земљу да као даска буде. Ноге су са предње стране оштре — као мала цртала. С овом се дрљачом следећи послови могу извршивати:

1. Дробити земљу, ходећи за једном већом добром дрљачом;
2. за подоравање семена;
3. за дрљање ливада, где много кртински ривотина има; и
4. за чишћење земље од травуљине, јер она уништи травуљину, покупи је и отресе сву зем-

љу, што се на жилама налази, избаци травуљину са свим за површије земље, те се тако на првим сунчаним зрацима осуши.

Има је две величине, са 45 сацака за једнога коња само, и са 75 сацака за два коња, прва дође на 24 форината (240 гроша), а друга на 40 ф. (400 гроша).

Неколико чудновати појавлења од године 1867.

Има тако чудновати појавлења у економији, о којима би свако промишљавање узалудно било; да, ја мислим неправилни појавлења, којима се узроци никако, или тек тешком муком докучити могу.

Један овдашњи грађанин има на крају вароши једну башту, која мало у низи лежи, добру земљу има и у врло добром стању стоји. У тој башти има много воћака, најплеменитије врсте; све су скоро воћке на ниско одгојене и стоје врло добро. Сваки ће се сећати, да смо 1866. год. мало воћа имали; а и што је било, није било баш најбоље. И где чуда, други нису имали воћа, а онај грађанин је сабрао те године, не само добро но и много воће, пак ти је све било необично велико, чисто и лепо. Он је од свога воћа много послао својима познаницима и људима који се у воћу разуму. Сви су се чудили необичним својствима тога воћа. У целој околини није таковог воћа било. А како је било године 1867. у тој башти? У целој околини бијаше необично много, доброг и лепог воћа, а у реченој башти не беше ништа, и што је било, то је све гецаво, смежурано, гадно и тако безукусно било, да се није могло јести. Оне су врсте најгецавије биле, које су прошле године највеће и најлепше биле. Ова велика разлика међу 1867-ом годином, видила се је на јабукама и крушкама.

Шта је био узрок томе ванредном појавлењу? Да ли су се може бити воћке године 1867. обтеретиле? Али су воћке врло здраве биле у целом свом саставу и године 1867.

Ја сам виђао не само у овој башти, но и у многим другим баштама, да је високо неговано воће 1867. године далеко боље родило, од оног ниско негованог (цвергл); особито старија дрва. Мора бити да је време тому узрок било, ал како и на који начин, то је тешко опредјелити.

Други чудновати случај догодио се је на семењу јабуке и крушке. У обште се дознало, да већи део воћа нема ни мало или врло мало семена. Код врло велики врсти јабука и крушка н. пр. наћи ћеш сваке године врло мало семена; чешће

нећеш наћи ни мало; ал године 1867. имадоше и мање врсте врло мало семена; а најмање имадоше они плодови, који су трунути почели. А ако је који плод труп био, па кад си га расекао, нашао си у њему највише 1 до 2 семена, или пак ниједног. Врло је јако трунуло воће године 1867.; особито крушке; а више врсти, које обично под зиму сазревају, сазревање јошт рано с јесени.

Трећи необични појав указао се код пчела. Кад би човек по врло незгодном времену које је за време ношње било, судио, помислио би, да ће пчеле мало меда накупити, ал ми имадасмо хвала Богу доста меда. Морамо овај појав овако разложити, да је цвеће године 1867. много меда у себи имало, пак су пчеле баш најзгодније време употребиле, те су за кратко време много меда нанети могле.

Четврти чудновати појав указа се на усеву после чистог великог угара. Обично се после чистог великог угара најлепша и најтежа рана скида. Године 1867. било је на више мести баш противно. Нарочито се то догодило код пшенице. Моје је жито боље било на кукурузишту, нежели на чистом угару; где сам на чистом угару угледао најлепшу и најбујнију пшеницу, мислећи: Бог да прости! — тамо је сама главница била.

Кише је било у своје време доста, и ја сам се надао, да ћу добити доста и велика кромпира, а кад је дошло време да их вадим, беше као грашци. И ту ми је узрок непоњатан.

—т—

Кукољ је свакако отрован.

У овом је листу било прошли година више пути наведено, да кукољ има отровна својства. Ево о томе опет један доказ.

Овдашњи један сељак имао је прошле године у својој наполици много кукоља. Овај се кукољ кроз решето од ражи оделио, пак се је кокошима и паткама давао. Али ни кокоши ни патке не хтедоше јести кукоља. Да неби пак онолики кукољ у штету отишао, узме сељак кукоља пак га прекрупи и помеша са куваним кромпиром, те га тако даде паткама да једу. Патке су ову смесу врло алапљиво појеле; кад сутра дан ујутру лежаше 10 комада патака мртви, а остали 8 угинуше тај исти дан, под свима могућим знацима који се указују кад се живинче једно отрује.

Дакле не раните живину са кукољом!

Како чича Јова бешикице на језику код говеда лечи?

Чича Јова је у том обзиру доста за његова века искусио, пак може и што рећи.

Видићеш на језику код говеда кад и кад по неколико меурића, које болу и ждерање отешчавају. Рђава је рана тому узрок.

Али су те бешикице увек без икакве опасности и лако се лече. Нестане их на брзо, кад говечету неколико пута преко дана језик са водом испираш, у којој си доста стипсе растопио; ово овако направи: узми један лот стипсе, растопи је у једну чашу ладне воде, пак помешај јошт и коју кашику меда; с' овим пери говечету уста три до четири пута преко дана, са платненом крпцом докле год бешикица нестане. Докле год лечење траје, мораш говечету дати мекану рану, као н. пр. у води размучена брашна, мекиња, прекрупне и т. д., а ако је говече здраво у ватри, пусти му крв, и сваки му дан подај по 1 лот у води растопљене салитре да пије.

НЕК СЕ ЗНА.

* Слама од елде је нездрава рана. Бечки „Landw. Ztng.“ чини економе позорне на то, да код ранења марве са едином сламом опрезни буду. Како се у том листу каже, губе говеда длаку око врата и на репу, исто се то и код оваца онажа, ако се са том сламом много ране. Ту последица нема онда, кад се слама од елде са другом сламом помеша.

* Извоз меља из Аустрије. Сваке године се све више меља из Аустрије у стране земље извози. По званичним извештаима извезло се је 1867. године: из Угарске 321 центи, а из остали аустријски земаља 40,609 центи, свега дакле 40,930 центи. Вредност овога меља износи 4,093.000 фор. а. вр. — Године 1866. извезли су из целе царевине (осим Далмације) само 27,115 центи, дакле у 13,815 центи мање по прошле године.

* Потрошак пива у Француској. Год. 1851. изпекло се је у Француској 8.352,000 акова пива, а године 1867. 15,000,000 акова. У истом размеру се и увози пиво; сваке године све више. Осим дакле што је у земљи самој прошле године 15,000,000 акова пива изпечено, увезено је јошт 117,280 акова — наравно и потрошено!

ОГЛАСИ.

Један баштован

који је искусан и у одгајању цвећа и зелени и у неговању воћа, тражи једно ваљано место себи. Запитати се може о њему код уредника листа овог.

Цес. кр.

прив.

ТРСТАНСКО СВЕОБШТЕ ОСИГУРАВАЈУЋЕ
ДРУШТВО.

(Assecurazioni Generali in Triest.)

СА ФОНДОМ ОД ПРЕКО 26 МИЛ. Ф.

прима путем своје потписнице главне агенције осигуравања усева

ПРОТИВ ТУЧЕ (ЛЕДА)

са подпуном накнадом учињене штете,
и даје јошт к тому од сада постојећи улога

10 процената одпуста.

Сигурност и поступак овога друштва при накнади штета није нужно обширније разлагати, које је у обште познато да је ово друштво за време 35-годишњег постојања, као што сваке године писмено објављује за штете преко

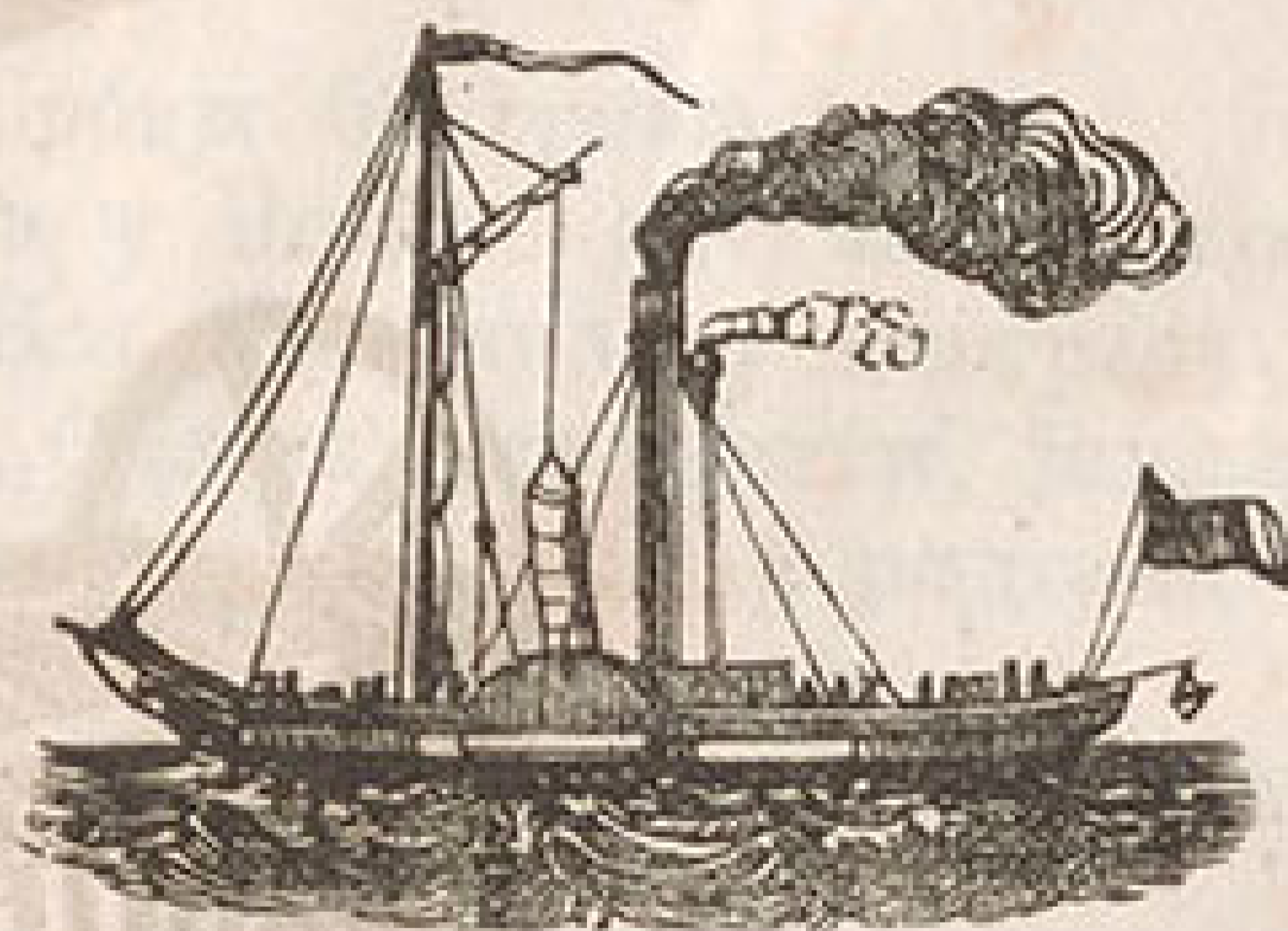
67 милиона фор.

платило.

Главна агенција у Новоме Саду

Сима Јос. Марковић.

Прво ц. кр. повл. дунавско паробродско друштво.

РЕД ПЛОВИДБЕ.

Из Новог Сада у Пешту:

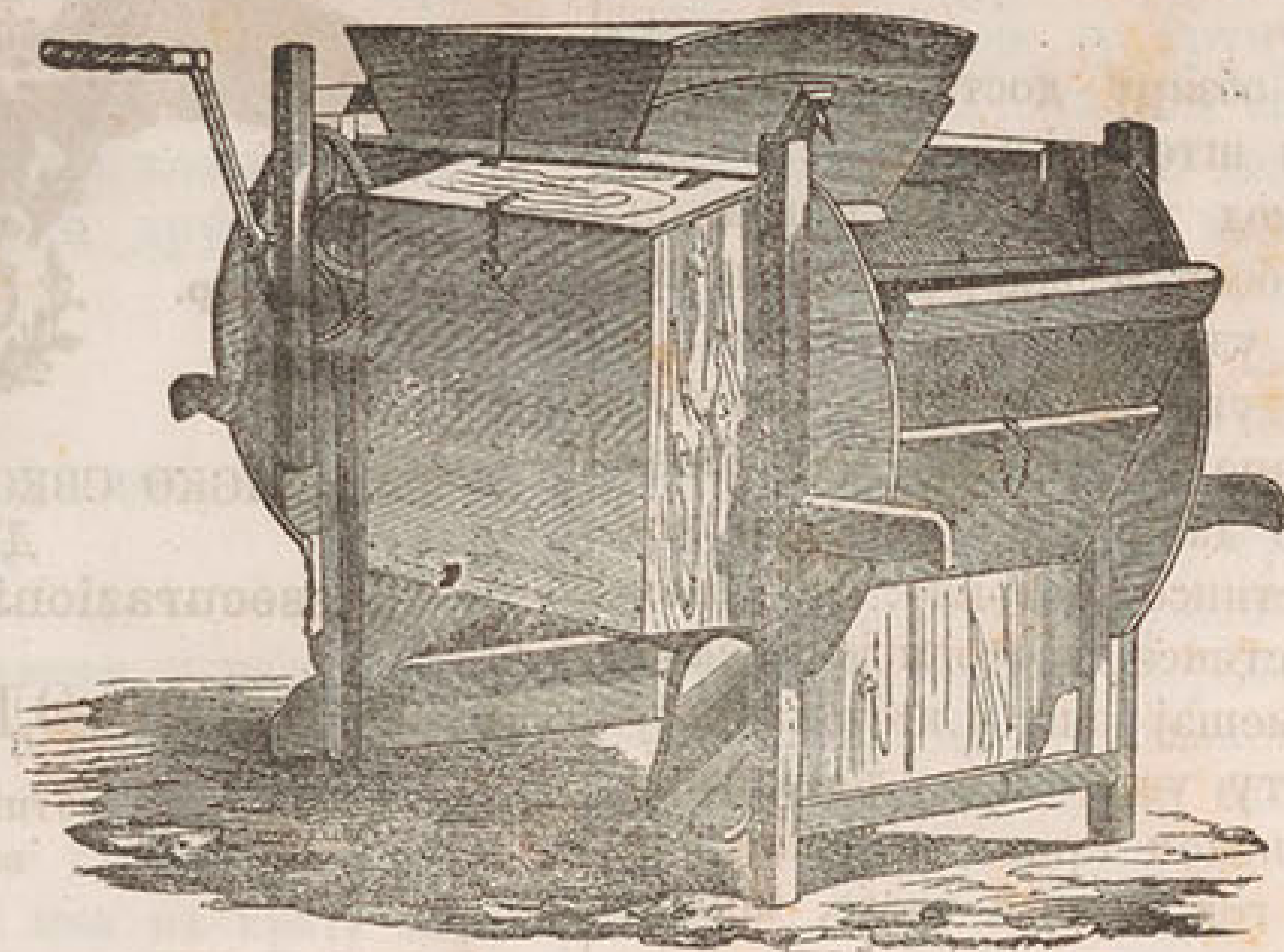
недељом, понедељником, вторником, средом петком и суботом у 12 сати ноћу.

Из Новог Сада у Земун:

недељом, понедељником, вторником, средом и суботом пола 8 сати у јутру

Из Новог Сада у Оршаву:

четвртком пола 1 сат изјутра.

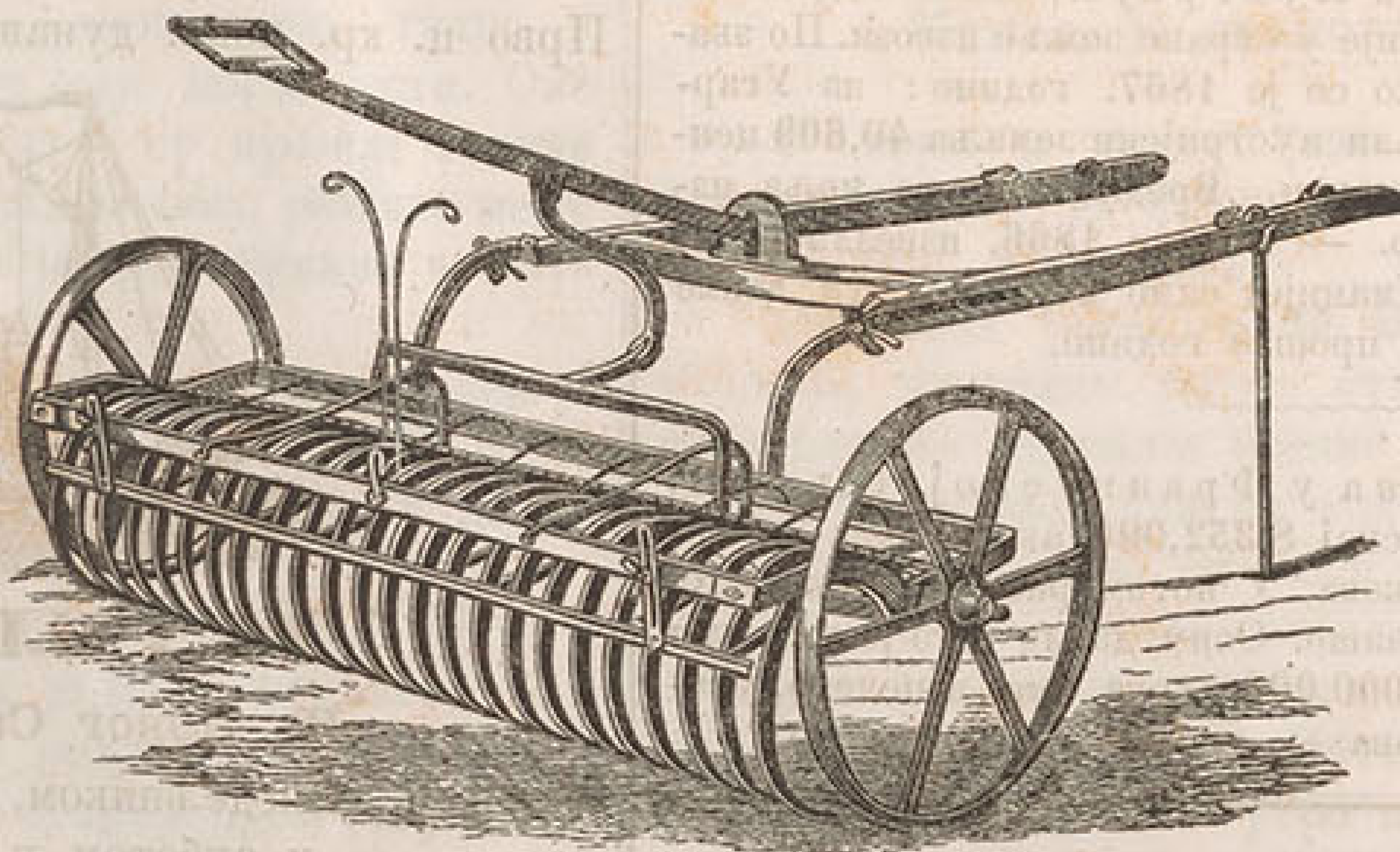
Осим разни плугова, производи моја фабрика земљодјелског оруђа: дрљаче, ваљке, справе за дробљење грудва, велике грабље за купљење сена, машине за сејање и млатење (вршење), решета сваковрстних, сечке за сламу и репу, машине за круњење, сејање и прекрупљивање кукуруза, суваје муљала, парни машина итд. Ове ствари, што се у мојој фабрици праве, могу озбиљно економском свету препоручити, јер ја за ваљаност мојих справа и машина добар стојим.

Стеван Видач.

(Vidats'sche Maschinen-Fabrik, Pest, Zweihasen-Gasse Nr. 9.)

A. BURG & SOHN

WIEN, Favoritenstrasse Nr. 42.

препоручују своје давна већ за добре припознате:	Сечке по	65, 90 до 125 фр
Машине за вршење по	180 фр. Млине по	50, 80 до 115 „
Решета по	50 до 170 „ Сечке за репу по	60 до 90 „

Обширније цјеновнике ћемо сваком на зактевање бадава послати.